

Jacek RODZEŃ

ŻYCIE I DZIEŁO NEWTONA

- Jerzy Kierul, *Izaak Newton. Bóg, światło i świat*, Oficyna Wydawnicza Quadrivium, Wrocław 1996, s. 284.

W ostatnich latach polski czytelnik zdążył się zaznajomić z kilkoma nowszymi opracowaniami biograficznymi najwybitniejszych postaci z historii nauki i techniki. Do tej kolekcji dołączyła ostatnio ciekawa książka o Izaaku Newtonie, pióra polskiego autora (co cieszy tym bardziej), Jerzego Kierula. Warto dodać przy tym, iż ostatnią wydaną po polsku biografią twórcy nowożytniej mechaniki była tłumaczona z rosyjskiego przed z górą czterdzieści laty praca S. J. Wawilowa.

Dzięki pracy Kierula poznajemy nie tylko kolejne, te najważniejsze, i te pomniejsze odkrycia i osiągnięcia angielskiego uczonego, lecz również całą niezwykle interesującą otoczkę, która im towarzyszyła i razem współtworzyła. Będzie to atmosfera siedemnastowiecznej Anglii, klimat tamtejszego życia uniwersyteckiego, prowadzone w jego cieniu spory i polemiki. A w tym wszystkim samego Newtona, nie tylko jako fizyka i matematyka, ale także jako administratora królewskiej mennicy oraz przewodniczącego Towarzystwa Królewskiego.

Zakres zainteresowań Newtona jest wręcz oszałamiający. Pozostawił on po sobie ogromną liczbę rękopisów. Dopiero stosunkowo niedawno doczekały się one odpowiedniej klasyfikacji i druku. Oprócz kolejnych wersji traktatów z matematyki i fizyki, można wśród nich znaleźć także opracowania z zakresu astronomii, lingwistyki, geografii, ekonomii, a nawet budownictwa okrętowego. Pewne zdziwienie wzbudzi prawdopodobnie ogrom prac pozostawionych przez tego myśliciela z dziedziny teologii oraz sprawozdania z eksperymentów i z lektury rozmaitych dzieł alchemicznych. Sam autor książki zauważa, iż cele i motywy intensywnych zainteresowań alchemicznych Newtona do dziś nie są całkiem jasne. Tym bardziej, kiedy sobie uświadomimy, że właśnie w dwuletniej

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

„przerwie” między kolejnymi doświadczeniami alchemicznymi, w latach 80-tych XVII wieku, Newton pisze swoje słynne *Principia*, od wydania których datowane bywa powstanie nowożytnej nauki.

Jacek Rodzeń